

De Grootouders voor het Klimaat met links Jack de Vos, in het rode jack Peter Dirkson en rechts van hem Paula de Vos. © Lex de Meester

Opa's en oma's doen wat ze kunnen voor het klimaat, nu het nog kan: 'Deze rotzooi is onze schuld'

Enkele honderden demonstranten trekken zaterdag door Middelburg om aandacht te vragen voor de natuur. De Zeeuwse klimaatmars is een initiatief van jongeren, maar er lopen ook opvallend veel ouderen mee. Zelfs de Grootouders voor het Klimaat rollen de spandoeken uit. Uit schuldgevoel.

Sven Remijnsen 25-05-24, 20:37 Laatste update: 13:05 Bron: PZC

De Zeeuwse klimaatmars is zaterdagmiddag nog niet vertrokken vanaf het Abdijplein of deelnemer Peter Dirkson (78) uit Goes laat een stilte vallen. Dat valt niet zo op, want de trommelaars aan het begin van de stoet overstemmen elk geluid.

De vraag die hem is gesteld, lijkt niet zo ingewikkeld te zijn: waarom hij meedoet aan de Zeeuwse klimaatmars. Het antwoord, zo blijkt, is pijnlijk.

„Ik ben verantwoordelijk”, zegt hij. „Onze generatie heeft de grootste bijdrage geleverd aan de rotzooi waar we nu mee zitten. Daar voel ik me schuldig over.”

Met die 'rotzooi' zitten zijn zes kleinkinderen de rest van hun leven opgescheept. Tenzij, zo betoogt hij, we eindelijk eens iets doen en het klimaat op de eerste plaats zetten. Zelf heeft hij zich daarom aangesloten bij de Grootouders voor het Klimaat, een actiegroep die inmiddels actief is in negen landen in Europa, van Noorwegen tot Oostenrijk. De Zeeuwse

tak hiervan heeft zo'n tweehonderd leden, hoewel er een beetje wordt gesmokkeld. Dirkson: „Je mag ook meedoen als je geen kleinkinderen hebt.”

Verkiezingen

De spandoeken van de bezorgde al dan niet grootouders vallen op in het lange lint dat door het hart van Middelburg trekt. Dat is knap, want veel deelnemers hebben nogal hun best gedaan om zichtbaar te zijn. De progressieve politieke partijen voorop. Ze zijn er allemaal: PvdA, GroenLinks, D66, Volt, SP en de Partij voor de Dieren. Nog minder dan twee weken tot de Europese verkiezingen, dan mag je geen kans voorbij laten gaan.

Het lint strekt zich enkele honderden meters uit en soms vallen er gaten: de trosselaars aan het begin lopen af en toe harder dan de ouderen aan het einde. Sal van den Berg (23) uit Goes beweegt zich heen en weer om de mensen op te zwepen. „Geef de natuur een stem!”, klinkt het door zijn megafoon; de leus van deze mars.

De bonte stoet trekt door het centrum van Middelburg. © Lex de Meester

Van den Berg is een van de initiatiefnemers. Het idee ontstond toen hij bij de landelijke klimaatmars was geweest. „Dat kan in Zeeland ook, dacht ik.” Hij schakelde de Zeeuwse Milieufederatie (ZMF) in, die het al eens eerder had gedaan, in 2019. Voor deze tweede editie in Zeeland sloegen ze de handen ineen. Van den Berg kneep 'm in de aanloop wel even. „Er zullen toch wel mensen komen? Maar nu lopen we hier met honderden door de stad... Onbeschrijflijk.”

Hij vindt het hard nodig om de natuur een stem te geven. „Zeeland heeft een unieke natuur en toch zorgen we daar als mensen zo slecht voor. Daar ben ik bezorgd over.”

Zwaarmoedig

Paula de Vos (71) uit Vlissingen, bijna een halve eeuw ouder, is dat ook. „Nee, ik denk niet: zoek het uit, het zal mijn tijd wel duren”, zegt ze. „Misschien zijn we al te laat. De aarde redt het wel, maar ik weet niet of de mensen het redden. En toch, ik wil ook niet te zwaarmoedig

worden. Ik heb vertrouwen in de jeugd en in de verandering die ze willen. Helaas heeft het eerst zover moeten komen.”

Ook zij trekt zich dat bijna persoonlijk aan, hoewel ze het milieu al tientallen jaren een warm hart toedraagt. „We laten de auto zoveel mogelijk staan, we scheiden ons afval, eten biologisch, zijn ons bewust van wat we kopen en dragen. Maar we gebruiken te veel met z'n allen, onze consumptiemaatschappij is het probleem, onze luxe. De opkomende landen, zoals China, willen die nu ook. Kun je ze dat kwalijk nemen? Het is mijn generatie die heel veel heeft opgesoupeerd.”

Mammoettanker

Met haar man Jack de Vos (72) zet ze zich in voor de Grootouders voor het Klimaat. „Wij zijn in Zeeland zo kwetsbaar”, zegt hij. „De zeespiegelstijging is een mammoettanker, het duurt heel lang voordat je die gekeerd hebt. Als de ijskappen smelten, krijgen wij te maken met een zee die een paar meter hoger wordt. Er komt een punt dat er geen weg terug meer is.”

Hij begrijpt wel dat de zorgen om het milieu voor een grote groep Nederlanders ongrijpbaar zijn. „Dit probleem speelt zich over een langere termijn af, het is al ingezet tijdens de Industriële Revolutie in de negentiende eeuw. Niet iedereen kan zich daar een voorstelling van maken. En laten we eerlijk zijn: als je maand in maand uit niet kunt rondkomen van je geld, dan heb je andere zorgen aan je hoofd dan het klimaat.”

Toch loopt hij mee, voor de toekomst van zijn vier kleinkinderen. Maar waar zijn al die kleinkinderen van de Grootouders voor het Klimaat eigenlijk? Alleen de opa's en oma's lopen mee. „Goede vraag”, zegt Jack de Vos. „Weet je, je wilt ze ook niet te angstig maken voor wat er op hen afkomt. Wacht, we gaan weer te langzaam. Even aansluiten.”

Gemoedelijk

Dat lukt op de Markt, waar de demonstratie zich een weg door het winkelende publiek baant. Zelfs het Middelburgse toeristentreintje moet even wachten totdat iedereen voorbij is. De sfeer in en rond de mars is gemoedelijk, een beetje op z'n Zeeuws. Geen relschoppers in het zwart, geen leuzen voor Palestina.

Eenmaal terug op het Abdijplein verzamelen de deelnemers zich rond het podium. Van de Grootouders voor het Klimaat is ineens niemand meer te bekennen, op Paula de Vos na. De spandoeken van de groep liggen opgerold voor haar op de grond. „Waar de anderen zijn? Bij de ijsjes, denk ik.” Ze wijst naar het kraam waar de Partij voor de Dieren gratis ijs uitdeelt. Geef ze eens ongelijk: het is warm geworden in de zon.

Organisator Sal van den Berg neemt op het podium nog even de agenda voor de komende weken door met zijn toehoorders. Aanstaaende vrijdag is de landelijke klimaatmars op de Zuidas in Amsterdam, en op 15 juni moet iedereen naar het Sloegebied komen om een menselijke keten te vormen en de leefomgeving te beschermen.

Ook de Grootouders voor het Klimaat zullen daar weer bij zijn. Ze doen wat ze kunnen, nu het nog kan.

Paula en Jack de Vos. © Sven Remijnsen